

ИНОВАТИВНА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ
„ТОДОР РАЧИНСКИ”

гр. Генерал Тошево-9500, обл. Добрич, ул. „Опълченска” №46, e-mail:
info-800076@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

ДИРЕКТОР:.....

/КРИСТИЯНА ИВАНОВА/

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА
ЗА ТЕКУЩО НАБЛЮДЕНИЕ И САМООЦЕНКА
В ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ
„ТОДОР РАЧИНСКИ“
ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2025/2026 ГОДИНА

Настоящите Правила са приети на заседание на Педагогически съвет
Протокол № 8/12.09.2025 г. и утвърдени със Заповед № РД-04-796/12.09.2025 г.

РАЗДЕЛ I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящите правила имат за цел да регламентират реда и начина на извършване на текущо наблюдение и самооценка в Професионална гимназия по земеделие, като инструменти за мониторинг на адекватността, ефикасността и ефективността на вътрешния контрол в образователната институция.

Чл. 2. (1) Правилата са изготвени на основание изискванията и принципите на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) и са в съответствие с Методическите насоки по елементите на финансовото управление и контрол на министъра на финансите, утвърдени от министъра на финансите през 2020 г.

(2) Тези правила се утвърждават на основание чл. 15, ал. 1 от ЗФУКПС и са неотменен елемент от цялостната система на вътрешния контрол в Професионална гимназия по земеделие „Годор Рачински“, гр. Генерал Тошево.

Чл. 3. (1) Мониторингът е цялостен преглед на дейността на образователната институция, който има за цел да предостави увереност, че:

1. дизайнът на останалите елементи на вътрешния контрол е адекватен и че те функционират според предназначението си и остават ефективни във времето.

(2) Мониторингът включва:

1. дейност по систематичното и непрекъснато събиране и анализ на информация;
2. идентифициране на отклонения, пропуски и слабости в дизайна и прилагането на системите за вътрешен контрол и установяване на причините за тях;
3. планиране и предприемане на корективни действия при прилагането на политики и актове.

(3) Мониторингът включва и задължението на ръководителя на образователната институция да се отчита и ежегодно да докладва пред висшестоящата организация за състоянието на вътрешния контрол в ръководената организация. Отчетността и докладването в този случай се извършва при условията и по реда на наредбата, приета от Министерския съвет на основание чл. 8, ал. 2 от ЗФУКПС.

Чл. 4. (1) Инструментите, чрез които ръководството на образователната институция извършва пряко мониторинг са текущото наблюдение и самооценките.

(2) Текущото наблюдение е постоянен процес на набиране и анализ на информация, интегриран в нормалните, повтарящи се ежедневни дейности на организацията с цел своевременно предупреждение за установени слабости и пропуски в системите за вътрешен контрол.

(3) Самооценката е периодичен преглед, чрез който се получава своевременна информация за съответствието на системите за вътрешен контрол в образователната институция с изискванията на нормативните актове и приложимата методология и за тяхната ефективност.

Чл. 5. (1) Като предпоставка за качествено осъществяване на мониторинга

директорът на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“:

1. поддържа в институцията култура на ангажираност към принципите на почтеност и етични ценности и към изграждането на адекватни и ефективни системи за вътрешен контрол;
2. създава организационна структура, предполагаща наличието на нива на надзор върху изпълнението на задачите.

(2) Служителите на образователната институция:

1. познават и разбират целите на институцията и механизмите за измерване на тяхното постигане;
2. разбират основните функции и механизми на вътрешния контрол.
3. познават съществените рискове, застрашаващи целите на институцията и ключовите контроли, които управляват тези рискове;
4. повишават своето разбиране и квалификация по отношение на СФУК и на инструментите за мониторинг, включително чрез участие в обучения.

(3) Директорът и служителите на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“ поддържат активна комуникация с представителите на общността и стимулират подаването на информация за слабости, пропуски и нередности.

РАЗДЕЛ II

ТЕКУЩО НАБЛЮДЕНИЕ

Чл. 6. (1) Посредством текущото наблюдение, директорът на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“ получава навременна, точна и обективна информация за състоянието на системите за вътрешен контрол в изпълнение на своята управленска отговорност.

(2) Текущото наблюдение се осъществява от ръководството и служителите на образователната институция.

Чл. 7. (1) Текущото наблюдение обхваща:

1. Елементите на вътрешния контрол и е интегрирано в нормалните, повтарящи се текущи дейности на училището.
2. Рутинните дейности, свързани с управлението, наблюдението и други действия, извършвани от служителите при изпълнението на техните задължения.

(2) Текущото наблюдение се извършва под формата и в рамките на:

1. Надзор от страна на ръководството над рутинното изпълнение на работните процеси;
2. Редовни оперативки;
3. Регулярни заседания при оценката на риска;
4. Наблюдения и случайно установяване;
5. Обратна информация от трети лица;
6. Сравнение при проследяване изпълнението на работата на персонала спрямо заложените цели и стандарти;

7. Автоматични контроли, внедрени в информационни системи, засичащи отклонения от процеса;
8. Анализ на доклади от контролни и надзорни органи, съдържащи информация за слабости в системите за вътрешен контрол;
9. Информация от публично достъпни източници и сравнение с други образователни институции и др.

(3) В рамките на дейностите по предходната алинея, ръководството и служителите на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“ следят за точното, своевременното и пълно изпълнение на работните процеси и на дейностите, съставляващи системите за управление и контрол, както и за това, дали институцията постига целите си и дали системите за управление и контрол допринасят за това.

(4) Ефективното текущо наблюдение проследява както изпълнението на процесите и постигането на целите на учебната дейност, така и тези на административно-стопанската дейност.

Чл. 8. За целите на текущото наблюдение, ръководството на ПГ по земеделие използва активно информацията, подавана от представители на общността.

(2) Членовете на обществения съвет редовно обсъждат и докладват на директора на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“ установени слабости и проблеми във функционирането на институцията и постигането на нейните цели.

(3) На интернет страницата на образователната институция, както и с други подходящи методи е обявена възможността за подаване на сигнали и предложения от страна на родители, доставчици на услуги, НПО и други представители на общността.

Чл. 9. Установените при текущото наблюдение слабости и пропуски се докладват писмено на директора на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“. За целта всички служители в институцията познават **линиите на докладване** и при нужда докладват пряко на директора.

(2) При докладването се посочва източникът на информация, в какво се състои установената слабост и дали се касае за неспазване или неприлагане на вътрешни правила и процедури или до случай, в който точно приложени вътрешни правила и процедури не са довели до целения резултат.

(3) Директорът на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“ преценява дали докладваният проблем е индикатор за слабост в системите за управление и контрол. Ако се прецени, че е налице такъв индикатор, директорът възлага извършването на анализ на причините, довели до системната слабост.

(4) Служителят/служителите, на който/които е възложен анализът, предлагат предприемането на корективни мерки за отстраняване на установената слабост.

РАЗДЕЛ III

ИЗВЪРШВАНЕ НА САМООЦЕНКА

Чл.10. (1) Самооценката на вътрешния контрол е формален, периодичен процес на събиране и анализ на информация, целящ предоставяне на изводи за адекватността и ефективността на вътрешния контрол и неговите елементи в образователната институция.

(2) Самооценка се извършва минимум веднъж годишно, във връзка с изготвянето на годишния доклад, съгласно чл. 8, ал. 1 от ЗФУКПС¹ и съгласно регулярните указания за годишно докладване, издадени от министъра на финансите.

(3) Извън хипотезата на алинея 2, самооценка се извършва по преценка на директора на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“, във връзка с индикации за възможни слабости на системите за управление и контрол. Подобни индикации може да се проявят, в резултат от текущото наблюдение, в резултат от изпълнението на контролни дейности или от други външни източници.

(4) Самооценката може да обхване цялостно системата за вътрешен контрол на организацията, отделни елементи на СФУК² или отделни системи за управление и контрол.

Чл. 11. (1) Извършването на самооценка обхваща следните стъпки:

1. Определяне на служители за извършване на самооценката;
2. Планиране на самооценката;
3. Провеждане на самооценката;
4. Анализирание на получените резултати от самооценката и докладване;
5. Предлагане на мерки за внасяне на подобрения в работата на образователната институция, чрез актуализиране и подобряване на системите за вътрешен контрол.

Чл. 12. Директорът на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“ издава заповед, с която определя:

1. Обхвата на самооценката, в това число периода, за който ще се оцени

¹ **ЗАКОН ЗА ФИНАНСОВОТО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР - Чл. 8.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 54 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., доп. - ДВ, бр. 13 от 2019 г.) Ръководителите на организациите по чл. 2, ал. 2, т. 1, 5 и 6 - първостепенни разпоредители с бюджет, с изключение на Висшия съдебен съвет и Сметната палата, ежегодно до 31 март представят на министъра на финансите информация за функционирането, адекватността, ефикасността и ефективността на системите за финансово управление и контрол в организациите, включително за разпоредителите с бюджет от по-ниска степен, търговските дружества по чл. 2, ал. 2, т. 8 и 9, държавните и общинските предприятия към тях, за предходната година.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 13 от 2019 г.) Формата, съдържанието, сроковете, редът и начинът за представяне на информацията по ал. 1 се определят с наредба, приета от Министерския съвет.

² СФУК е съкращение от [Система за финансово управление и контрол](#), което е рамка от политики, процедури и правила, въведени в организация или предприятие, за да осигури законосъобразност, надеждност на финансовата информация, ефективност на дейностите и опазване на активите. СФУК гарантира прозрачност, добра организация на вътрешната нормативна уредба и спазване на принципите на добро финансово управление.

- състоянието на системите за вътрешен контрол;
- 2. времето за провеждане на самооценката;
- 3. служителя или екипа, който да проведе самооценката;
- 4. други указания или насоки за извършването на самооценката.

Чл. 13. (1) При определянето на служител/и за извършване на самооценката се отчита необходимостта да се включат лица с различен профил в организацията, с оглед на дефинирания обхват.

(2) По преценка на директора и с оглед на обхвата на самооценката, в екипа за нейното извършване могат да се включат и представители на обществения съвет или настоятелството на образователната институция.

Чл. 14. (1) Планирането на самооценката включва дефинирането на критерии и показатели за оценка, на инструменти за самооценка, подготовка на работни документи, планиране на времето за събиране на нужната информация, анализ и докладване.

(2) Инструментите за самооценка могат да бъдат преглед и анализ на документи, използване на въпросници, провеждане на анкети, интервюта и наблюдение и др.

Чл. 15. (1) Критериите, показателите към тях и инструментите за самооценяване на състоянието на вътрешния контрол по елементи и в цялост се утвърждават от директора на образователната институция.

(2) Критериите представляват основните изисквания към елементите на вътрешния контрол, на базата на които чрез установяване на нивото по зададени показатели се калкулира цялостната самооценка.

(3) Показателите към всеки критерий са количествени и/или качествени измерители, чрез които се определя равнището на съответствие с всеки критерий.

Чл. 16. При планиране на самооценката задължително се преценява необходимостта от използване на инструменти за събиране на информация от представители на общността (въпросници, анкети, интервюта и др.), по отношение на цялостната дейност на организацията или на отделни нейни аспекти.

Чл. 17. (1) Провеждането на самооценката включва събиране и документиране на нужната информация, чрез прилагане на планираните инструменти.

(2) Информацията може да се съдържа както в документи и други източници, създадени в рамките на образователната институция, така и в доклади на външни контролни органи, мнения на трети лица или други публични източници.

(3) Служителят или екипът, извършващ самооценката, трябва да събере достатъчна, надеждна и изчерпателна информация за оценка на всички зададени критерии.

Чл. 18 (1) Анализът на събраната информация включва съпоставяне със зададените критерии и показатели, предишни резултати и съответните трендове.

(2) Чрез извършване на самооценката се дефинират силните и слабите страни във вътрешния контрол на отделните

(3) Състоянието на системите за вътрешен контрол се определя чрез крайна оценка, която се формира от сбора от получените точки по всички критерии или средна оценка.

Чл. 19. Екипът за самооценка организира своята дейност по начин, който да осигури пълнотата, верността и актуалността на събраната, анализираната и представена под формата на доклад информация.

Чл. 20. (1) Резултатите от самооценката се оформят в доклад.

(2) Докладът съдържа следните части:

1. Цели и обхват на самооценката;
2. Данни за използваните инструменти при самооценяването;
3. Анализ на резултатите от самооценяването;
4. Сравнение на данните с резултатите от предходно самооценяване, включително анализ на адекватността на предприетите действия за развитие и подобрене на финансовото управление и контрол;
5. Самооценка на общото състояние на системите за финансово управление и контрол в съответната организация, в това число области на финансовото управление и контрол, които се нуждаят от развитие и подобрене;
6. Източниците на информацията, използвана за изготвянето на доклада;
7. Предложения за корективни действия.

РАЗДЕЛ IV

ПРЕДПРИЕМАНЕ НА КОРЕКТИВНИ ДЕЙСТВИЯ

Чл. 21. (1) Въз основа на резултатите от текущото наблюдение и самооценката, директорът на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“ преценява необходимостта от предприемане на корективни действия.

(2) В случай че се налага промяна в системите за управление и контрол, с цел преодоляване на установени слабости, директорът утвърждава план за действия.

(3) Планът за действия включва мерки, срокове за предприемането им и отговорни лица.

(4) След внедряване и прилагане на промените в системите за управление и контрол, процесът по мониторинг, в това число последващото текущо наблюдение и следващите самооценки оценяват постигнатата ефективност.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Правилата са утвърдени със Заповед № РД-04-796/12.09.2025 г. на директора на ПГ по земеделие „Тодор Рачински“ и влизат в сила от датата на утвърждаването им.